

Artėja lituanistinio ugdymo forumas Londone: akcentu taps mokyklų tvarumo užtikrinimas ir jų transformacijos

Kovo viduryje jau penktus metus iš eilės rengiamas Lituanistinio ugdymo forumas, tarp kurio svarbiausių akcentų šiemet - lituanistinių mokyklų tvarumo užtikrinimas ir pokyčiai. Renginys vyks gyvai kovo 16 d. LR ambasadoje Jungtinėje Karalystėje, Londone, ir nuotoliniu būdu.

Organizatorių informacija

Nuo 2021 m. surengti keturi lituanistinio ugdymo forumai, kuriais buvo siekiama atkreipti Lietuvos visuomenės ir diasporos dėmesį į lituanistinio švietimo užsienio šalyse svarbą. Pirmajame forume kalbėta apie lituanistinių mokyklų realijas, būtinybę skirti reikiamą dėmesį ir paramą mokykloms, lietuviškosios tapatybės stiprinimą bei dvikalbystės naudą. Jo metu buvo paskelbtas strateginis dokumentas - forumo deklaracija, kurioje buvo nubrėžtos gairės lituanistinio švietimo plėtrai.

Antrajame forume gilintasi į psichologines lietuvių kalbos (ne)perdavimo priežastis ir skirtingas sąlygas kalbai klestėti mišrioje ir lietuviškose šeimose. Trečiasis forumas atspindėjo pasikeitusią lituanistinių mokyklų situaciją, užtikrinus nuoseklų valstybės finansavimą - kalbėta apie lituanistinę mokyklą kaip

apie stiprią, įdomią, kokybišką ir aktualią. Ketvirtajame forume dėmesys skirtas lituanistinių mokyklų stiprybių išryškinimui. Apibendrinant nuo 2021 m. lituanistinio ugdymo srityje įvykusius pokyčius, šiame forume paskelbtos „Neformaliojo lituanistinio ugdymo užsienyje tvarumo, stiprinimo ir plėtros gairės“.

Esame stipresni, bet ar to pakanka?

Toki klausimą kelia Lituanistinių mokyklų asociacijos pirmininkė, jau 17 metų Airijoje, Kavane, veikiančios lituanistinės mokyklos vadovė Donata Simonaitienė.

Donata Simonaitienė

„Paskutinius 4 metus įgauname vis daugiau stabilumo, bet tam, kad mokykla būtų patrauklesnė, mums reikia ieškoti ir kitokių kalbos suvokimo būdų, kitokio priėjimo prie vaiko. Mokyklas lankančių vaikų skaičius auga labai pamažu, vadinasi mums reikia imtis kitokių priemonių. Nors mes dabar stipresni, tvarumas ir tęstinumas yra pavojuje“, – tvirtina D. Simonaitienė.

Šiuometiniame renginyje labiau nei iki šiol rengtuose forumuose norima išgirsti požiūrį iš šalies, tad programoje kviečiami dalyvauti mokslininkai, lietuvių kalbos

tyrėjai, profesionalų klubų atstovai, esami ir buvę lituanistinių mokyklų mokiniai.

„Nereikia, kad mus nuolat girtų. Šiuo metu svarbiau išgirsti, ką mums dar reikia padaryti. Kokie yra aspektai, kurių mes nematome, nesuvokiame? Galbūt mūsų pamokose yra būtinas elementas, apie kurį dar nepagalvojome. Esame atviri naujam požiūriui, kuris padės mums augti“, - teigia D. Simonaitienė.

Lituanistinių mokyklų pokyčiai - būtinybė ir sėkmės garantas

Pastarieji penkeri metai lituanistinio švietimo istorijoje galės būti drąsiai vadinami proveržio metais. Nuo 2021 m. Nacionaliniame švietimo susitarime lituanistinis švietimas įtvirtintas kaip bendrosios švietimo sistemos dalis; nuo 2023 m. pirmą kartą įtvirtintas nuolatinės finansinės paramos lituanistinėms mokykloms skyrimas iš valstybės biudžeto; kasmet rengiamos lituanistinio švietimo populiarinimo ir viešinimo kampanijos, o nuo 2024 m. rugpjūčio 10 d. oficialiai minima Lituanistinės mokyklos diena.

Anot Lietuvos užsienio reikalų viceministro Juliaus Pranevičiaus, lituanistinis švietimas yra tvirtas tiltas, jungiantis skirtingas diasporos kartas su Lietuva, ir neatsiejama mūsų tautinės tapatybės dalis.

Julius Pranevičius

„Pasaulyje veikiančios lituanistinės mokyklos ne tik ugdo diasporos jaunimą, bet ir stiprina lietuvių bendruomenes, užtikrina lietuvių kalbos bei kultūros tęstinumą. Svarbu, kad šis tiltas ne tik palaiko ryšį, bet ir padeda diasporos jaunimui grįžti ar atvykti į Lietuvą studijuoti, stažuotis, kurti savo verslus ir naujus namus. Mūsų pareiga – suteikti lituanistinėms mokykloms reikalingą paramą ir sudaryti kuo palankesnes sąlygas jų veiklai bei plėtrai“, – teigė viceministras.

Visgi, greta tokių palankių išorinių pokyčių, sėkmingam lituanistinių mokyklų gyvavimui būtini nuolatiniai pokyčiai ir mokyklų viduje.

„Yra didžiulis skirtumas, kaip lietuvių kalbos mokėme pagrindinėse lietuvių emigracijos šalyse Europoje po Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą 2008 m., 2014 ir dabar, nes vaikai diasporoje keičiasi. Iš pradžių dirbome su vaikais, kurie atvažiavo dar mokantys kalbėti lietuviškai. Vėliau į mokyklas ateidavo jau tik iš dalies mokantys kalbėti, o dabar jau užaugo ir gimusieji užsienyje. Nepamirškime ir antrosios kartos vaikų, kurie artimoje ateityje pradės lankyti lituanistines mokyklas, tai vėl bus naujas iššūkis“, – samprotavo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisijos pirmininkė Alvija Černiauskaitė.

Alvija Černiauskaitė

Pasak lituanistinio švietimo srityje beveik 20 metų dirbančios Donatos Simonaitienės, kalbant apie būtinus lituanistinių mokyklų pokyčius, reikia turėti omenyje ne tik globalių pokyčių tempą, bet ir iššūkį mokykloms nelikti atskiromis „salomis“: „Mes taip dažnai turime save atrasti ir transformotis iš naujo, kad kartais, regis, jau nebežinai kaip transformotis. Mums tikrai reikia pastovių pozityvių pokyčių, nes savuose kraštuose, savo mokyklų „burbuluose“ vis tiek esame izoliuoti.

Lengvai suprantamos kalbos mokymo principai ir lituanistinei mokyklai?

Pastarųjų metų kalbos mokymosi naujovė – paprastos arba lengvai suprantamos kalbos mokymas skinasi kelią ne tik Lietuvoje, bet ir lituanistiniame švietime. Anot vienos iš būsimo forumo pranešėjų dr. Lauros Vilkaitės-Lozdienės, Lietuvoje atsiranda vis daugiau tekstų parašytų lengvai suprantama kalba. „Paprastesnis žodynas, trumpesni sakiniai ir, svarbiausia, aiški ir išgryninta teksto žinutė leidžia

tokius tekstus lengviau suprasti tiek kalbos besimokantiems, tiek kognityvinių iššūkių patiriantiems skaitytojams. Lituanistinių mokyklų mokiniams lengvai suprantama kalba parengti tekstai gali būti būdas patirti sėkmę, skaitant aktualius ir juos dominančius tekstus“, – patirtimi dalijosi lingvistė.

Anot Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Lituanistikos centro vadovės Vilmos Leonavičienės, ši kryptis forumo programoje atsiranda todėl, kad tokios kalbos mokymo naujovės mokyklas neišvengiamai pasieks: „Skandinavijoje šis metodas jau yra taikomas, o pas mus jis dar menkai žinomas, todėl ir kalbėsime apie tai, kaip kinta kalba ir kalbos mokymasis, kaip net ir Lietuvoje ryškėja poreikis mokytis kitaip“, – tikina V. Leonavičienė.

Vilma Leonavičienė

Poreikį lituanistinėms mokykloms atsigręžti į akademinis kalbos tyrimus akcentuoja ir Lituanistinių mokyklų asociacijos pirmininkė D. Simonaitienė: „Jei kalbame apie lituanistinių mokyklų tvarumą, jei norime prisikviesti daugiau tėvų ir vaikų, lituanistinėms mokykloms reikia eiti koja kojon su akademiniais tyrimais ir į kalbos politiką pažvelgti kitaip“.

Šiomis temomis forumo organizatoriai kviečia diskutuoti kovo 16 d. LR

ambasadoje Jungtinėje Karalystėje, Londone, ir nuotoliniu būdu.

Forumą organizuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vytauto Didžiojo universitetas, LR ambasada Jungtinėje Karalystėje, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės švietimo komisija, Lituanistinių mokyklų asociacija, Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenė, Seimo narė Dalia Asanavičiūtė.

Forumą globoja p. Diana Nausėdienė.

[Plačiau apie renginį, jo programą ir registraciją.](#)